

Į kokius darbo teisės klausimus
reikėtų atkreipti dėmesį
1-2 metus dirbantiems švietimo
įstaigų vadovams

Viešoji konsultacija

V dalis, 1,5 val.

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Romas Turonis

Darbas:

- VšĮ Švietimo ekspertų ir mediacijos agentūros vadovas;
- VDU ŠA Profesinio tobulinimo instituto lektorius.

Savanorystė:

- Nacionalinės švietimo agentūros (NŠA) savanoris-konsultantas darbo teisės klausimais; mokyklų vadovų mentorystės procesų dalyvis.

Studijos:

- MRU Darbo teisės magistrantūros studentas.

Paslaugos:

- Mediatorius – derybų ir ginčų tarpininkas;
- Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintas tarpininkas, kuris pasitelkiamas sprendžiant kolektyvinį darbo ginčą.

V dalies tema:

Darbo sutarčių keitimas ir nutraukimas,
įspėjimo terminai, išeitinės išmokos.
Darbuotojų pareigų pažeidimai

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Konsultacijos medžiaga:

- Perduosiu Nacionalinei švietimo agentūrai.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Galimas klaidingas vadovų požiūris:

- Vadovai kartais klaidingai mano jog darbo sutarties nutraukimui pakanka išleisti įsakymą ir darbo sutartyje įrašyti "darbo sutartis nutraukiama vadovaujantis...".
- Darbo sutarties nutraukimo procedūra kur kas sudėtingesnė ir reikalaujanti ne vieno dokumento.
- Apžvelgus teismų praktiką darbo teisės bylose, galima teigti, jog darbo teisės įstatymų labirintai vis dar klaidūs darbdaviams. O gal ne tiek klaidūs, kiek darbdaviams dažnai atrodo, kad visas tas "popierizmas" nieko vertas.
- Tačiau atkreipkite dėmesį į tai, kad būtent "popierizmas" teismo ginčo atveju yra svariausias įrodymas darbdavio naudai.

Darbo sutarties pasibaigimo pagrindai:

Darbo sutartis pasibaigia:

- nutraukus darbo sutartį šalių susitarimu;
- nutraukus darbo sutartį vienos iš šalių iniciatyva;
- nutraukus darbo sutartį darbdavio valia;
- nutraukus darbo sutartį nesant šalių valios;
- mirus darbo sutarties šaliai – fiziniam asmeniui;
- Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka, kai neįmanoma nustatyti darbdavio – fizinio asmens ar darbdavio atstovų buvimo vietos;
- kitais DK ir kituose įstatymuose nustatytais pagrindais.

(DK 53 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties pasibaigimas išbandymo laikotarpiu:

- Pripažinęs, kad išbandymo rezultatai nepatenkinami, darbdavys iki išbandymo termino pabaigos gali priimti sprendimą nutraukti darbo sutartį, apie tai raštu įspėjęs darbuotoją prieš tris darbo dienas iki darbo sutarties pasibaigimo, ir nemokėti išeitinės išmokos.
- Darbuotojas gali per išbandymo terminą nutraukti darbo sutartį, apie tai raštu įspėjęs darbdavį prieš tris darbo dienas. Šis įspėjimas gali būti atšauktas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po jo pateikimo. Darbuotojo pateiktas ir neatšauktas įspėjimas pabaigia darbo sutartį ir darbdavys ne vėliau kaip paskutinę darbo dieną privalo įforminti darbo sutarties pasibaigimą.

(DK 36 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Kaip "švelniai" atleisti naują darbuotoją, jeigu jo veikla per bandomąjį 3 mėn. laikotarpį netenkina? Darbuotojas gali šitą administracijos sprendimą skųsti. Kaip teisingai suforminti dokumentus norint atleisti darbuotoją nepasibaigus jo darbo bandomajam laikotarpiui?

- Atsakymas: Išbandymo rezultatų vertinimas yra darbdavio prerogatyva, o jei darbuotojas nesutinka su atleidimu iš darbo darbdavio iniciatyva, darbdavys privalo įrodyti, kad darbuotojas iš tiesų neišlaikė išbandymo, t. y. dėl savo dalykinių ir asmeninių savybių nesugeba ar negali dirbti sulygtojo darbo. Pavyzdžiui, darbuotojas tinkamai neatliko savo darbo funkcijos, pažeidinėjo darbo teisės normose ar sutartyje numatytas pareigas, elgėsi neprofesionaliai, nekorektiškai ir pan.

Darbo sutarties nutraukimas šalių susitarimu:

- Bet kuri darbo sutarties šalis gali pasiūlyti kitai darbo sutarties šaliai nutraukti darbo sutartį.
- Forma: pasiūlymas nutraukti darbo sutartį turi būti pateiktas raštu.
- Sąlygos: darbo sutarties nutraukimo sąlygos (nuo kada pasibaigia darbo santykiai, koks yra kompensacijos dydis, kokia nepanaudotų atostogų suteikimo tvarka, atsiskaitymo tvarka ir kita).
- Jeigu kita darbo sutarties šalis sutinka su pasiūlymu, ji sutikimą išreiškia raštu.
- Jeigu darbo sutarties šalis per penkias darbo dienas neatsako į pasiūlymą, laikoma, kad pasiūlymas nutraukti darbo sutartį atmestas.

Your company name

(DK 54 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimas darbuotojo iniciatyva be svarbių priežasčių:

- Neterminuota darbo sutartis ir terminuota darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotojo rašytiniu pareiškimu, apie tai įspėjus darbdavį ne vėliau kaip prieš dvidešimt kalendorinių dienų.
- Darbuotojas turi teisę atšaukti pareiškimą nutraukti darbo sutartį ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo jo padavimo dienos. Vėliau jis gali atšaukti pareiškimą tik su darbdavio sutikimu.
- Darbuotojo pareiškimas pabaigia darbo sutartį pasibaigus įspėjimo terminui, išskyrus DK 55 straipsnio 2 dalyje nustatytą atvejį, ir darbdavys ne vėliau kaip paskutinę darbo dieną privalo įforminti darbo sutarties pasibaigimą.

(DK 55 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimas darbuotojo iniciatyva dėl svarbių priežasčių (I):

Darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotojo rašytiniu pareiškimu, jeigu:

- darbuotojo prastova ne dėl darbuotojo kaltės tęsiasi ilgiau kaip trisdešimt dienų iš eilės arba jeigu ji sudaro daugiau kaip keturiasdešimt penkias dienas per paskutinius dvylika mėnesių;
- darbuotojui du mėnesius iš eilės ir daugiau nemokamas visas jam priklausantis darbo užmokestis (mėnesinė alga) arba jeigu darbdavys ilgiau kaip du mėnesius iš eilės nevykdo savo įsipareigojimų, kuriuos nustato darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančios darbo teisės normos;

(DK 56 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimas darbuotojo iniciatyva dėl svarbių priežasčių (II):

Darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotojo rašytiniu pareiškimu, jeigu:

- darbuotojas negali tinkamai atlikti savo darbo funkcijos dėl ligos ar neįgalumo arba dėl to, kad namuose slaugo šeimos narį (vaiką, tėvą (įtėvį, rūpintoją), motiną (įmotę, rūpintoją), vyrą, žmoną), kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis;
- pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantis darbuotojas sukako senatvės pensijos amžių ir įgijo teisę į visą senatvės pensiją dirbdamas pas tą darbdavį.

(DK 56 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Įspėjimo terminai ir išeitinė išmoka:

Darbo sutartis gali būti nutraukta darbuotoj rašytiniu pareiškimu, apie tai įspėjus darbdavį ne vėliau kaip prieš penkias darbo dienas.

Nutraukiant darbo sutartį darbuotojo iniciatyva dėl svarbių priežasčių, darbdavys privalo išmokėti:

- darbuotojui dviejų jo vidutinio darbo užmokesčių dydžio išeitinę išmoką;
- jeigu darbo santykiai tęsiasi trumpiau negu vienus metus, – vieno jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinę išmoką.

(DK 56 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimas darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės:

Darbdavys turi teisę nutraukti neterminuotą arba terminuotą darbo sutartį prieš terminą dėl šių priežasčių:

- darbuotojo atliekama darbo funkcija darbdaviui tampa pertekline dėl darbo organizavimo pakeitimų ar kitų priežasčių, susijusių su darbdavio veikla;
- darbuotojas nepasiekia sutartų darbo rezultatų pagal DK 57 straipsnio 5 dalyje numatytą rezultatų gerinimo planą;
- darbuotojas atsisako dirbti pakeistomis būtinosiomis ar papildomomis darbo sutarties sąlygomis arba keisti darbo laiko režimo rūšį ar darbo vietovę;
- darbuotojas nesutinka su darbo santykių tęstinumu verslo ar jo dalies perdavimo atveju;
- teismas ar darbdavio organas priima sprendimą, dėl kurio pasibaigia darbdavys.

Your company name

(DK 57 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Rezultatų gerinimo planas:

- Darbuotojo darbo rezultatai gali būti priežastis nutraukti darbo sutartį, jeigu darbuotojui raštu buvo nurodyti jo darbo trūkumai ir nepasiekti asmeniniai rezultatai ir buvo bendrai sudarytas rezultatų gerinimo planas, apimantis laikotarpį, ne trumpesnį negu du mėnesiai, ir šio plano vykdymo rezultatai nepatenkinami.

(DK 57 str. 5 d.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Atleidžiamų darbuotojų atrankos kriterijai (I):

- Jeigu perteklinę darbo funkciją atlieka keletas darbuotojų, o atleidžiama tik dalis iš jų, atleidžiamų darbuotojų atrankos kriterijai.
- 1) kurie toje darbovietėje buvo sužaloti arba susirgo profesine liga;
- 2) kurie augina daugiau kaip tris vaikus iki keturiolikos metų arba vieni augina vaiką iki keturiolikos metų ar neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, arba vieni prižiūri kitus šeimos narius, kuriems nustatytas mažesnis negu penkiasdešimt penkių procentų darbingumo lygis, arba šeimos narius, sukakusius senatvės pensijos amžių, kuriems nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis;

(DK 57 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Atleidžiamų darbuotojų atrankos kriterijai (II):

- Jeigu perteklinę darbo funkciją atlieka keletas darbuotojų, o atleidžiama tik dalis iš jų, atleidžiamų darbuotojų atrankos kriterijai.
- 3) kurie turi ne mažiau kaip dešimties metų nepertraukiamąjį darbo stažą toje darbovietėje, išskyrus darbuotojus, kurie sukako senatvės pensijos amžių ir įgijo teisę į visą senatvės pensiją dirbdami darbdavio įmonėje;
- 4) kuriems iki senatvės pensijos amžiaus liko ne daugiau kaip treji metai;
- 5) kuriems tokia teisė nustatyta kolektyvinėje sutartyje;
- 6) kurie yra išrinkti į darbuotojų atstovų, veikiančių darbdavio lygmeniu, valdymo organų narius.

Your company name

(DK 57 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Atrankos kriterijai:

- Jeigu perteklinę darbo funkciją atlieka keletas darbuotojų, o atleidžiama tik dalis iš jų, atleidžiamų darbuotojų atrankos kriterijus patvirtina darbdavys, suderinęs su darbo taryba, kai jos nėra, – su profesine sąjunga.
- Tokiu atveju atranką vykdo ir pasiūlymus dėl darbuotojų atleidimo teikia darbdavio sudaryta komisija, į kurią turi būti įtrauktas bent vienas darbo tarybos narys.

(DK 57 str. 3 d.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Įspėjimo terminai:

- Darbo sutartis nutraukiama įspėjus darbuotoją prieš vieną mėnesį, o jeigu darbo santykiai tęsiasi trumpiau negu vienus metus, – prieš dvi savaites. Šie įspėjimo terminai dvigubinami darbuotojams, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus likę mažiau kaip penkeri metai, ir trigubinami darbuotojams, kurie augina vaiką iki keturiolikos metų, ir darbuotojams, kurie augina neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, taip pat nėščioms darbuotojoms, neįgaliems darbuotojams ir darbuotojams, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus liko mažiau kaip dveji metai.

(DK 57 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Išaitinė išmoka:

- Atleidžiamam darbuotojui turi būti išmokėta dviejų jo vidutinių darbo užmokesčių dydžio išaitinė išmoka, o jeigu darbo santykiai tęsiasi trumpiau negu vienus metus, – pusės jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išaitinė išmoka.
- Atleidžiamam darbuotojui įstatymo nustatyta tvarka papildomai išmokama ilgalaikio darbo išmoka, atsižvelgiant į to darbuotojo nepertraukiamą darbo stažą toje darbovietėje.

(DK 57 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Mokytojų išeitinių išmokų ir motyvacinių priemonių tvarka:

2022 m. kovo 2 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrė Jurgita Šiugždinienė pasirašė įsakymą dėl 2022 metų valstybės biudžeto lėšų, skirtų išlaidoms, susijusioms su valstybinių ir savivaldybių mokyklų mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, personalo optimizavimu ir atnaujinimu, apmokėti, paskirstymo tvarkos aprašo.

(2022 m. kovo 2 d. įsakymas Nr. V-341)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Išaitinių išmokų mokėjimo tvarka:

Mokytojai gali pasinaudoti išaitinių išmokų fondu, jeigu jų darbo sutartis nutraukiama šalių susitarimu šiais atvejais:

- dėl mokyklų tinklo pertvarkos – valstybės biudžeto lėšos šiam tikslui skiriamos prioriteto tvarka;
- mokytojui įgijus teisę į visą senatvės pensiją – valstybės biudžeto lėšos šiam tikslui skiriamos tik visiškai patenkinus Aprašo 4.1 papunktyje nurodytų išaitinių išmokų poreikį, kuris susidaro dėl mokyklų tinklo pertvarkos.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Savivaldybių indėlis:

Savivaldybių mokyklose mokytojų išeitinių išmokų, mokamų vadovaujantis Aprašu, išlaidos iš valstybės biudžeto lėšų dengiamos iš dalies: valstybės biudžeto lėšų dalis negali būti didesnė kaip $\frac{2}{3}$ nuo faktiškai išmokėtos išeitinių išmokų sumos, o savivaldybių biudžetų lėšų dalis negali būti mažesnė kaip $\frac{1}{3}$ nuo faktiškai išmokėtos išeitinių išmokų sumos.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Ne pagal paskirtį:

Jei darbdaviui šalių sutarimu nutraukus su darbuotoju darbo sutartį ir pagal Aprašą išmokėjus jam išeitinę išmoką, darbdavys su tuo pačiu darbuotoju einamaisiais metais sudaro naują darbo sutartį, darbuotojo išeitinių išmokų išlaidoms visiškai ar iš dalies padengti panaudotos valstybės biudžeto lėšos laikomos panaudotomis ne pagal paskirtį ir turi būti gražintos

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Vadovų veiksmai reorganizacijos procesu:

- Išsinagrinėti ŠMSM įsakymą dėl išeitinių kompensacijų fondo;
- Peržiūrėti savivaldybės tarybos sprendimą dėl reorganizavimo sąlygų;
- Vadovas, kurio įstaiga prijungiama, įteikia darbuotojams pranešimus ir laukia jų sutikimo dėl darbo įstaigoje, prie kurios prijungiama;
- Jei nesutinka, darbo sutartys nutraukiamos pagal DK 57 str. arba šalių sutarimu pagal DK 54 str.;

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Vadovų veiksmai reorganizacijos procesu:

- Įstaigos, prie kurios prijungiama kita įstaiga, vadovas surengia bendrus informacinius pasitarimus su abiejų įstaigų metodinėmis grupėmis (rekomendacija);
- Suderinęs su darbuotojų atstovais patvirtina atrankos kriterijus dėl atleidžiamų darbuotojų;
- Kai aiškūs konkretūs etatai ir krūviai, įteikia pranešimus ir paprašo mokytojų ir kitų darbuotojų sutikimų;
- Jei nesutinka, darbo sutartys nutraukiamos pagal DK 57 str. arba šalių sutarimu pagal DK 54 str.;
- Jei nutraukiama šalių susitarimu, reikėtų išeitines paskaičiuoti taip, lyg būtų atleidžiama pagal DK 57 str..

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimas darbdavio iniciatyva dėl darbuotojo kaltės:

- Darbdavys turi teisę nutraukti darbo sutartį be įspėjimo ir nemokėti išeitinės išmokos, jeigu darbuotojas dėl savo kalto veikimo ar neveikimo padaro pareigų, kurias nustato darbo teisės normos ar darbo sutartis, pažeidimą.
- Priežastis nutraukti darbo sutartį gali būti:
- šiurkštus darbuotojo darbo pareigų pažeidimas;
- per paskutinius dvylika mėnesių darbuotojo padarytas antras toks pat darbo pareigų pažeidimas.

(DK 58 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Kas yra šiurkštus darbo pareigų pažeidimas?:

- neatvykimas į darbą visą darbo dieną ar pamainą be pateisinamos priežasties;
- pasirodymas neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų darbo metu darbo vietoje, išskyrus atvejus, kai tokį apsvaigimą sukėlė profesinių pareigų vykdymas;
- atsisakymas tikrintis sveikatą, kai toks tikrinimas pagal darbo teisės normas privalomas;
- priekabiavimas dėl lyties ar seksualinis priekabiavimas, diskriminacinio pobūdžio veiksmai ar garbės ir orumo pažeidimas kitų darbuotojų ar trečiųjų asmenų atžvilgiu darbo metu ar darbo vietoje;
- tyčia padaryta turtinė žala darbdaviui ar bandymas tyčia padaryti jam turtinės žalos;
- darbo metu ar darbo vietoje padaryta nusikaltimo požymių turinti veika;
- kiti pažeidimai, kuriais šiurkščiai pažeidžiamos darbuotojo darbo pareigos.

(DK 58 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbdavio sprendimas nutraukti darbo sutartį:

- Prieš priimdamas sprendimą nutraukti darbo sutartį, darbdavys privalo pareikalauti darbuotojo rašytinio paaiškinimo, išskyrus atvejus, kai darbuotojas per darbdavio nustatytą protingą laikotarpį šio paaiškinimo nepateikia.
- Darbo sutartis dėl darbuotojo padaryto antro tokio paties darbo pareigų pažeidimo gali būti nutraukta tik tada, jeigu ir pirmasis pažeidimas buvo nustatytas, darbuotojas turėjo galimybę dėl jo pasiaiškinti ir darbdavys per vieną mėnesį nuo pažeidimo paaiškėjimo dienos darbuotoją įspėjo apie galimą atleidimą už antra tokį pažeidimą.

(DK 58 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Pareigų pažeidimas:

- įrodymai dėl darbo pareigų pažeidimo;
- raštiškas reikalavimas darbuotojui pasiaiškinti;
- darbuotojo pasiaiškinimas;
- pareigų pažeidimas nenustatytas arba įspėjimas apie galimą atleidimą dėl antro tokio pažeidimo, arba darbo sutarties nutraukimas už šiurkštų darbo pareigų pažeidimą;
- dėl įspėjimo negalima kreiptis į Darbo ginčų komisiją.

(DK 58 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Kada galima kreiptis į darbo ginčų komisiją:

- Darbdaviui nutraukus darbo sutartį;
- Kai neleidžiama atestuotis aukštesnei kvalifikacinei kategorijai;
- Kai neskiriama premija;
- Kitais teisinių pasekmių turinčiais atvejais.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo pareigų pažeidimo tyrimo tvarka:

- Patartina darbo tvarkos taisyklėse nustatyti darbo pareigų pažeidimų tyrimo tvarką;
- Jeigu darbo pareigų pažeidimų tyrimo tvarka bus aiški, teisinga ir jos bus laikomasi, įspėjimai už darbo pareigų pažeidimus darbuotojų nebus vertinami kaip darbdavio kerštas ar jo noras dominuoti, o kaip teisingas ir būtinas darbdavio veiksmas, siekiant tarpusavio pasitikėjimo ir bendradarbiavimo.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Tiriant darbo pareigų pažeidimą:

- Būtiną griežtas konfidencialumas;
- Darbdavys gali sudaryti tyrimo komisiją;
- Tyrimas privalo būti įvykdytas per įmanomai trumpiausią laiką;
- Visi susitikimai (su liudytojais, su galimu pažeidėju ir t.t.) turėtų būti protokoluojami;
- Reikėtų sudaryti galimybę darbuotojui į susitikimus su darbdaviu ar komisijos posėdžius atvykti su darbuotojų atstovu.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Profesinės sąjungos vaidmuo:

- Darbdavys, prieš pradėdamas tirti darbo pareigų pažeidimą ar tarnybinį nusižengimą, privalo nedelsdamas apie tai informuoti darbdavio lygmens profesinę sąjungą. Darbdavio lygmens profesinė sąjunga turi teisę dalyvauti darbo pareigų pažeidimo ar tarnybinio nusižengimo tyrime ir pateikti savo nuomonę. Sudarius komisiją darbo pareigų pažeidimui ar tarnybiniam nusižengimui ištirti, darbdavio lygmens profesinė sąjunga turi teisę į šią komisiją deleguoti savo atstovą.

Your company name

(Nacionalinė kolektyvinė sutartis 15 p.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo teisēs normu skelbimas:

- Darbdavys privalo įprastais darbovietėje būdais skelbti darbovietėje taikomas galiojančias kolektyvines sutartis, darbdavio ir darbo tarybos susitarimus, vietinius norminius teisės aktus.

(DK 3 str. 9 d.)

- Darbdavys įpareigotas informuoti darbuotojus apie jiems taikomus teisės aktus, kad būtų užtikrintas jų laikymasis ir atitinkama atsakomybė.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Supažindinimas su vietiniais norminiais teisės aktais:

- Darbdavys leidžia darbuotojui pradėti dirbti tik tada, kai pasirašytinai supažindina darbuotoją su darbo sąlygomis, tvarką darbovietėje nustatančiomis darbo teisės normomis, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimais.

(DK 42 str. 4 d.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Neįtvirtinta pareiga nelaikoma pareiga:

- Pagal kasacinio teismo praktiką neįtvirtinta pareiga nelaikoma pareiga. Jeigu darbdavys neįvykdo savo pareigos supažindinti darbuotoją su jo pareigomis ir darbuotojas, nors ir būdamas reikiamai atidus, būtent dėl nežinojimo neatlieka tam tikrų pareigų arba jas netinkamai atlieka, šie darbuotojo veiksmai negali būti kvalifikuojami kaip kalti ir negali būti drausminės atsakomybės pagrindas

(Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. gegužės 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-314/2005.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Ar darbuotojas gali atsisakyti atlikti funkcijas numatytas pareigybės aprašyme?
- Atsakymas: Darbo sutartis – darbuotojo ir darbdavio susitarimas, pagal kurį darbuotojas įsipareigoja būdamas pavaldus darbdaviui ir jo naudai atlikti darbo funkciją, o darbdavys įsipareigoja už tai mokėti darbo užmokestį.
- Pavaldumas darbdaviui reiškia darbo funkcijos atlikimą, kai darbdavys turi teisę kontroliuoti ar vadovauti tiek visam darbo procesui, tiek ir jo daliai, o darbuotojas paklūsta darbdavio nurodymams ar darbovietėje galiojančiai tvarkai.

(DK 32 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- **Klausimas:** Dėl darbo našumo ir sklandumo, atsirado poreikis perskirstyti darbo funkcijas. Darbuotojas nesutinka. Kaip neskausmingai ir teisingai perskirstyti funkcijas? Kaip apsisaugoti nuo darbuotojų, sakančių, jog „mano pareigybė to nenumato ir man tai nepriklauso pagal pareigas?

- **Atsakymas:** Pakeisti būtinašias darbo sutarties sąlygas, papildomas darbo sutarties sąlygas, nustatytą darbo laiko režimo rūšį ar perkelti darbuotoją dirbti į kitą vietovę darbdavio iniciatyva galima tik su darbuotojo rašytiniu sutikimu.

- Darbuotojo atsisakymas dirbti pasiūlytomis pakeistomis sąlygomis, gali būti laikomas priežastimi nutraukti darbo santykius darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės šio kodekso 57 straipsnyje nustatyta tvarka.

(DK 45 str. 1 ir 2 d.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimo apribojimai (I):

- Darbo sutartis su nėščia darbuotoja jos nėštumo laiku ir iki jos kūdikiui sukaks keturi mėnesiai gali būti nutraukta šalių susitarimu, jos iniciatyva, jos iniciatyva išbandymo metu, nesant darbo sutarties šalių valios, taip pat kai baigiasi terminuota darbo sutartis suėjus jos terminui arba teismas ar darbdavio organas priima sprendimą, dėl kurio pasibaigia darbdavys. Darbuotojos nėštumo faktas patvirtinamas darbdaviui pateikus gydytojo pažymą apie nėštumą.

(DK 61 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimo apribojimai (II)

- Nuo darbdavio sužinojimo apie darbuotojos nėštumą dienos, iki jos kūdikiui sukaks keturi mėnesiai, darbdavys negali įspėti nėščios darbuotojos apie būsimą darbo sutarties nutraukimą ar priimti sprendimą nutraukti darbo sutartį kitais, negu nurodyta DK 61 straipsnio 1 dalyje, pagrindais.
- Jeigu šiuo laikotarpiu atsirado pagrindas nutraukti darbo sutartį, nėščia darbuotoja gali būti įspėta apie darbo sutarties nutraukimą ar sprendimas nutraukti darbo sutartį gali būti priimtas tik šiam laikotarpiui pasibaigus.
- Jeigu darbuotojai yra suteikiamos nėštumo ir gimdymo atostogos arba atostogos vaikui prižiūrėti laikotarpiu, iki jos kūdikiui sukaks keturi mėnesiai, darbo sutartį galima nutraukti tik šioms atostogoms pasibaigus.

(DK 61 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties nutraukimo apribojimai (III):

- Su darbuotojais, auginančiais vaiką iki trejų metų, darbo sutartis negali būti nutraukta darbdavio iniciatyva, jeigu nėra darbuotojo kaltės (DK 57 straipsnio 1 dalies 1–3 punktai).
- Draudžiama atleisti iš darbo darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės ar darbdavio valia darbuotoją, pašauktą atlikti privalomąją karo tarnybą, savanorišką nenuolatinę karo tarnybą arba alternatyviają krašto apsaugos tarnybą.
- Jeigu darbuotojas, pasibaigus DK 61 straipsnio 4 dalyje nustatytiems laikotarpiams, neatvyksta į darbą, darbo sutartis su juo gali būti nutraukiama šiame skyriuje nustatytais darbo sutarties nutraukimo pagrindais.

(DK 61 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Profesinės sąjungos sutikimas

- Profesinių sąjungų renkamų organų nariai negali būti atleisti iš darbo darbdavio iniciatyva ar darbdavio valia, jų būtinosis darbo sutarties sąlygos negali būti pablogintos, palyginti su ankstesnėmis jų būtinosiomis darbo sutarties sąlygomis ar su kitų tos pačios kategorijos darbuotojų būtinosiomis darbo sutarties sąlygomis, be išankstinio įstaigoje veikiančios profesinės sąjungos sutikimo.
- Darbdavys, prašydamas profesinės sąjungos sutikimo, privalo pateikti profesinei sąjungai visą su sutikimo suteikimu susijusią aktualią ir reikalingą informaciją.

(Nacionalinė kolektyvinė sutartis 20 p.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Darbo sutarties pasibaigimo įforminimas:

- Jeigu yra DK ar kitame įstatyme nustatyta priežastis, leidžianti pabaigti darbo sutartį, darbdavys priima sprendimą nutraukti darbo sutartį, o suėjus darbo sutarties terminui arba mirus darbuotojui, konstatuoja darbo sutarties pasibaigimą.
- Toks sprendimas pabaigia darbo sutartį jame nurodytą dieną, išskyrus DK 65 straipsnio 6 dalyje nurodytus atvejus, t. y. jeigu darbo sutarties pasibaigimo dieną (išskyrus, kai darbo sutartis nutraukiama šalių susitarimu arba darbuotojo iniciatyva, suėjus terminuotos darbo sutarties terminui arba pasibaigus darbdaviui) darbuotojas yra laikinai nedarbingas arba išėjęs jam suteiktų atostogų, darbo santykių pasibaigimo diena nukeliama iki laikinojo nedarbingumo arba atostogų pabaigos.

Your company name

(DK 65 str.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Ar būtinas darbuotojo parašas darbo sutartyje nutraukus darbo sutartį?
- Atsakymas: Darbdavio sprendimas nutraukti darbo sutartį ar konstatuoti darbo sutarties pasibaigimą turi būti išreikštas raštu. Sprendime nurodoma darbo sutarties nutraukimo pagrindas ir įstatymo norma, kurioje nurodytas darbo sutarties nutraukimo pagrindas, darbo santykių pasibaigimo diena.
- Pasibaigus darbo sutarčiai, apie tai daromas įrašas darbo sutartyje. (DK 65 str. 3 ir 7 dalys).

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Pavyzdys:

- Darbo sutartis nutraukta 2020 m. gegužės 5 d. darbuotojo 2020-04-15 pareiškimu pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 55 straipsnio 1 dalį, išmokant darbuotojai Vardenei Pavardenei kompensaciją už 12 darbo dienų nepanaudotų kasmetinių atostogų.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Kokių pagrindų valstybinės įstaigos vadovas gali atleisti nekompetentingai dirbantį darbuotoją?
- Kaip elgtis su darbuotoju, turinčiu priklausomybę nuo alkoholio, dažnai esančiu nedarbingume?

- Atsakymas: Jei yra pareigų pažeidimas(-ai), vadovautis DK 58 str..
- Jei yra darbo trūkumai ir nepasiekti asmeniniai rezultatai, pagal DK 57 str. 5 dalį.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Kaip elgtis vadovui, jeigu mokytojas atsisako priimti jį stebėti pamoką?

- Atsakymas: Darbo sutartis – darbuotojo ir darbdavio susitarimas, pagal kurį darbuotojas įsipareigoja būdamas pavaldus darbdaviui ir jo naudai atlikti darbo funkciją, o darbdavys įsipareigoja už tai mokėti darbo užmokestį.

- Pavaldumas darbdaviui reiškia darbo funkcijos atlikimą, kai darbdavys turi teisę kontroliuoti ar vadovauti tiek visam darbo procesui, tiek ir jo daliai, o darbuotojas paklūsta darbdavio nurodymams ar darbovietėje galiojančiai tvarkai.

Your company name

(DK 32 str. 1 ir 2 d.)

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Ar būtina laikinai sergantį kolegą vaduojančiam mokytojui daryti darbo sutarties papildymą? Ar užtenka įsakymo dėl papildomo krūvio?
- Atsakymas: kai trumpai (liga, seminaras, laisvadienis, poilsio diena, nušalinimas ar panašiai) – užtenka įsakymo ir darbuotojo sutikimo;
- kai ilgai (darbuotojo pavadavimas vaiko priežiūros atostogose, ilgalaikėje stažuotėje ar panašiai) – patarčiau keisti darbo sutartį.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Kokios vadovo galimybės sudrausminti darbuotoją, kai darbuotojas piktnaudžiauja nedarbingumo laikotarpiu?
- Atsakymas: Galima kreiptis į Sodrą.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Atsiskaitymas su darbuotoju:

- Nutraukus darbo sutartį, galutinis atsiskaitymas su darbuotoju vykdomas ne vėliau kaip paskutinę darbo dieną, nebent šalys susitaria, kad su darbuotoju bus atsiskaityta per 10 darbo dienų.
- Darbo užmokesčio ar su juo susijusių išmokų dalis, neviršijanti darbuotojo vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio, visais atvejais turi būti sumokama ne vėliau kaip darbo santykių pasibaigimo dieną, nebent atleidimo metu buvo susitarta kitaip.

(DK 146 str.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Turime žinių, jog mokyklos vairuotojas reguliariai nesisega saugos diržo. Kokią rekomenduotumėt pažeidimo fiksavimo procedūrą?
- Atsakymas: Tarnybinis pranešimas. Nuotrauka. Vaizdo įrašas.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Kaip elgtis, jeigu darbuotojui įteikiamas prašymas raštu paaiškinti klausimus, dėl kurių gautas tėvų skundas, bet darbuotojas nepasirašo, kad susipažino, tuomet prašymas išsiunčiamas į darbuotojo darbinę el. pašto dėžutę, bet darbuotojas neparašo paaiškinimo, nors pagal tėvų skundą ir kitų darbuotojų paaiškinimus akivaizdus darbo pareigų pažeidimas. Ar galima tiesiog fiksuoti darbo pareigų pažeidimą?
- Atsakymas: Taip. Fiksuoti darbo pareigų pažeidimą galima ir be darbuotojo pasiaiškinimo.

Klausimas:

- Klausimas: Ar darbo sutartyje privalu įrašyti konkrečią pinigų sumą?

- Atsakymas: Neprivalu. Svarbiausia, kad tiek darbdaviui, tiek darbuotojui būtų aiški darbo užmokesčio skaičiavimo tvarka.

- Biudžetinės įstaigos darbuotojo pareiginės algos pastovioji dalis, nustatyta pagal šio įstatymo nuostatas ir biudžetinės įstaigos darbo apmokėjimo sistemą, sulygstama darbo sutartyje.

(Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 11 str.)

Klausimas:

- Klausimas: 2019 m. LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sprendimu darželio auklėtojos tapo mokytojomis, ar reikia keisti jų darbo sutartis pakeičiant pareigybių pavadinimus?
- Atsakymas: Rekomenduočiau pakeisti. Pvz., kai keičiat koeficientus, kartu pakeisti ir pareigybių pavadinimą.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Ar reikia perrašyti senas sutartis, sudarytas iki 2017 m.?
- Atsakymas: Nebūtina. Tačiau reikia daryti pakeitimus, kad darbo sutarties nuostatos atitiktų teisės aktų reikalavimus. Pvz., būtų įrašytas dabar galiojantis koeficientas.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Kaip patikrinti, ar darbuotojas (virėja) vagia, kaip patikrinti jo rankinę, ar joje yra/nėra įdėti pavogti maisto produktai?
- Atsakymas: Jei nesutinka parodyti, o jūs turite rimtų įtarimų, galima kviesti policiją.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Mokytoja nuolat turi nedarbingumą (šiais mokslo metais dirbo tik 50 proc. darbo dienų). Tai nėra ūminė ilgalaikė būklė, operacija ar rehabilitacija. Tiesiog 1000 ir viena priežastis: vaikas serga, ji peršalo, kitas vaikas serga ir pnš. Mes niekuomet nežinome kaip ilgai ji sirgs. Kenčia mokinių ugdymo kokybę, nes 50 proc. ugdymo turinio neįgyvendinama. Budinčio "atsarginio" mokytojo neturime, nes įdarbinti ir išdarbinti kas savaitę specialistą įmanoma tik teoriškai. Kaip gražiai atsisveikinti su mokytoja?
- Atsakymas: Negalima uždrausti sirgti. Gražiai atsisveikinti galima šalių susitarimu. Jei nesutinka, reikia rasti sprendimą dėl mokytojos pavadavimo.

Klausimas:

- Klausimas: Darbuotojas buvo gavęs kelis įspėjimus dėl paaiškinimo, kodėl neatvyko į darbą, paaiškinimų nepateikė, nes neva yra užsienyje ir teigia, kad atvyks atsiimti dokumentų ir su jais susipažinti kai grįš. Visa informacija darbuotojui išsiųsta el. paštu ir Tamo, kai buvo patiektas atleidimo raštas, žmogus tą dieną išėjo į nedarbingumą. Ar atleidimas yra teisėtas? (Suprantu, kad įsigalios tik tada kai pasibaigs nedarbingumas).
- Atsakymas: Taip, teisėtas. Šiurkštus darbo pareigų pažeidimas.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Ar reikalingas papildomas susitarimas prie sutarties (kaip atskiras dokumentas)?
- Atsakymas: Gali būti ir papildomas susitarimas, ir priedas prie darbo sutarties, ir sutarties keitimas.

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Klausimas:

- Klausimas: Ar darbuotojas nekontaktines valandas turi dirbti įstaigoje?
- Atsakymas: Galima susitarti dėl darbo nuotoliniu būdu.
- Dirbti nuotoliniu būdu skiriama darbuotojo prašymu arba šalių susitarimu. (DK 52 str. 1 d.)

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Konsultacijų dar bus:

- Siūlau temas kitoms konsultacijoms:
 - Mokyklos vadovo ir darbuotojų atstovų (darbo tarybos ar profesinės sąjungos) bendravimo teisiniai aspektai
 - Mokyklos ir kitos švietimo įstaigos vietiniai teisės aktai (dokumentai), reglamentuojantys darbo santykius

Your company name

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Iki pasimatymo

Romas Turonis

VšĮ Švietimo ekspertų ir
mediacijos agentūros
vadovas

Lektorius

NŠA savanoris -
konsultantas

Mediatorius - derybų ir ginčų
tarpininkas

Telefonas: (8-699) 91664

El. paštas:
semagentura@gmail.com